

DEEMON MAMMONA

Orjad liikusid aeglaselt üksteise järel ja igaüks tassis lihvitud kivi. Neli rida, kõik pikkusega poolteist kilomeetrit, kivitahumisest kuni kohani, kus algas linn-kindluse ehitus, mida valvurid valvasid. Kümne orja kohta tuli üks relvastatud sõdalasest valvur. Orjade kõrval, kolmeteistmeetrise lihvitud kividest laotud künka otsas istus Mammona - üks ülempreestritest, kes juba neli kuud jälgis vaikides toimuvat.

Keegi ei tülitanud teda, keegi ei julgenud isegi pilguga tema mõtetegevust katkestada. Orjad ja valvurid suhtusid inimekatega loodud mäesse ja sellel asuvasse trooni nagu maastiku lahutamatusse osasse. Ja keegi ei pööranud enam tähelepanu kas mäetipul ringi liikuvale või liikumatult troonil istuvale inimesele.

Mammona oli enesele püstitanud ülesande korraldada ümber riik ja kindlustada preestrite võim tuhandeteks aastateks, allutades kõik inimesed Maal, muutes nad kõik, kaasa arvatud riikide valitsejad, preestrite orjadeks.

* * *

Ükskord laskus Mammona mäelt alla, jättes troonile teisiku. Preester vahetas riided, võttis paruka ära. Andis valvurite pealikule käsu, et teda pandaks ahelaisse nagu tavalist orja, ning laskis end aheldada orjade rivisse noore ja tugeva Nardi nimelise orja selja taha.

Orjade nägusid jälgides märkas Mammona, et sellel noorel orjal oli uuriv ja hindav pilk, mitte ekslev ja ükskõikne nagu paljudel. Nardi nägu oli vaheldumisi keskendunult mõtlik või erutunud. „Tähendab, ta haub mingit oma plaani,“ - arvas preester ja tahtis veenduda, kui täpne oli tema vaatlus.

Kaks päeva jälgis Mammona Nardit. Tassides vaikides kive, istudes tema kõrval söögiruumis ja magades ta kõrval lavatsil. Kolmandal ööl, kui kõlas käsklus „magama“ keeras Mammona ennast noore orja poole ja tõi sosinal ahastusega kuuldavale mitte kellelegi suunatud küsimuse: „Kas tõesti see jätkubki niimoodi kogu ülejäänud elu?“

Preester nägi: noor ori võpatas ja keeras otsemaid oma näo preestri poole, tema silmad särasid. Nad särasid isegi suure baraki ähmases valguses.

See ei jätku niimoodi enam kaua. Ma mõtlesin välja plaani. Ja sina, vanamees, võid samuti sellest osa võtta, - sosistas noor ori.

Missugust plaani? - küsis preester ohates ja ükskõikselt.

Nardi hakkas veenvalt ja tuliselt seletama:

Sina, vanamees, ja mina, ja meie kõik saame varsti vabadeks inimesteks. Sa loe kokku, vanamees: iga kümne orja kohta tuleb üks valvur. Või koguni viieteist orja valvuri kohta, kui arvestada ka neid kes valmistavad toitu, õmblevad riideid. Kui me kõik koos kindlaksmääratud ajal valvureid ründame, siis me võidame nad. Vaatamata sellele, et valvurid on relvastatud ja meie oleme keti külge aheldatud. Meid on iga valvuri jaoks kümme ja kette võib samuti relvana kasutada. Me alistame valvurid, seome nad kinni ja võtame relvad endale.

Eh, noormees, - ohkas Mammona ja tõi osavõtmatult kuuldavale: su plaan pole läbi mõeldud. Valvureid on küll võimalik relvituks muuta, kuid varsti saadab valitseja uued, võib-olla terve armee, ja tapab ülestõusnud orjad.

Ma olen ka sellele mõelnud, vanamees. On vaja valida niisugune aeg, mil pole sõjaväge. Ja see aeg läheneb. Me ju kõik näeme, kuidas armeed sõjakäiguks ette valmistatakse. Kogutakse proviant kolmekuulise reisi jaoks. Tähenab armee jõuab kolme kuuga määratud paika ja asub lahingusse. Võitluses ta nõrgeneb, kui võidab, võtab kaasa palju uusi orje. Nende jaoks juba ehitatakse uusi barakke. Meie peame hakkama relvi ära võtma kohe, kui meie valitseja armee astub teise armeega lahingusse. Käskjalgadel võtab kuu aega, et toimetada kohale teadaanne otsekohe tagasituleku hädavajalikkusest.

Nõrgenenud armeel kulub tagasitulekuks mitte vähem kui kolm kuud. Nelja kuu jooksul suudame me vastuvõtuks valmistuda. Meid pole vähem kui sõdureid armees. Alistatud orjad tahavad meiega tulla, kuid nad näevad, mis on juhtunud. Ma olen kõike ette näinud, vanamees.

Jah, noormees, sa võid oma plaani ja oma mõtetega valvurilt relvad ära võtta ja armee üle võidu saavutada, - vastas preester juba virgunumalt ja lisas: aga mida hakkavad orjad pärast seda tegema ja mis juhtub valitsejate, valvurite ja sõduritega?

Selle üle olen ma ka veidi mõelnud. Ja seni tuleb pähe vaid üks: need kes seni polnud orjad, muutuvad nüüd nendeks, sõnas Nardi mitte väga veendunult.

Aga preestrid? Ütle mulle noormees, mida sa kavatsed teha preestritega kui sa võidad - kas sa muudad ka nemad orjadeks?

Preestrid? Selle üle pole ma mõelnud. Kuid praegu panen ma ette: las preestrid olla nii nagu on. Neid kuulavad orjad ja valitsejad. Neid on küll mõnikord keeruline mõista, kuid ma arvan, et nad on kahjutud. Las nad jutustavad jumalatest, aga meie teame ise, kuidas oma elu paremini elada.

Kuidas paremini - see on hea, - vastas preester ja teeskles, et uni võtab võimust.

Kuid Mammona ei maganud sel ööl. Ta mõtiskles. „Muidugi, - mõtles Mammona, - kõige lihtsam oleks vandenõust valitsusele teatada ja noor ori kinni võtta, tema on ilmselt teiste peamine õhutaja. Kuid see ei lahenda ju probleemi. Orjusest vabanemise soov jääb orjadele ilmselt alati alles. Ilmuvad uued eestvedajad, hakatakse välja töötama uusi plaane, aga kui nii juhtub, jääb peamine oht riigi jaoks alatiseks alles.“

Mammona ees seisis ülesanne töötada välja plaan kogu maailma orjastamiseks. Ta sai aru, et ainult füüsilise vägivalla abil pole võimalik seda eesmärki saavutada. Tingimata on vaja iga inimesi, terveid rahvaid psühholoogiliselt mõjutada. On vaja muundada inimlikku mõtet, sisendada igaühele: orjus on kõrgeim hüvang. Tingimata tuleb käiku lasta iserenev programm, mis hakkab desorienteerima terveid maailma rahvaid läbi aja ja ruumi.

Kuid kõige tähtsam on mitte võimaldada tegelikkuse adekvaatset mõistmist. Mammona mõte töötas üha kiiremini, ta lakkas tajumast oma keha, raskeid ahelaid kätel ja jalgedel. Ja korraga justkui välgulööb, tekkis programm. Veel mitte detailiseeritud ega seletatav, kuid juba tunnetatav ja põletav oma mastaapsusega. Mammona tundis ennast taas maailma ainuvalitsejana.

Preester lebas aheldatuna ja tundis vaimustust: „Homme hommikul, kui kõik tööle viiakse, teen ma kokkulepitud märgi ja valvurite ülem käsib mind orjade rivist välja viia ja ahelad maha võtta. Ma detailiseerin oma programmi, lausun mõned sõnad ja maailm hakkab muutuma. Uskumatu!

Ütle vaid mõned sõnad - ja kogu maailm allub mulle, minu mõttele. Jumal andis tõepoolest inimesele jõu, millel pole Universumis võrdset, see jõud on - inimlik mõte. Inimene lausub sõna ja muudab ajaloo käiku.

Olukord kujunes ebatavaliselt edukaks. Orjad valmistusid ülestõusuks. See plaan on ratsionaalne ja võib ilmselt viia nende jaoks vahepealsele positiivsele tulemusele. Kuid ma võin vaid mõne fraasiga mitte ainult neid, vaid ka tänaste orjade järeltulijaid ja maapealseid valitsusi tulevaseks tuhandeks aastaks orjadeks muuta.“

Hommikul võttis valvurite ülem Mammona märguande peale temalt ahelad. Ja juba järgmisel päeval olid tema vaatlusplatsile kutsutud ülejäänud viis preestrit ja vaarao. Mammona alustas kogunenute ees oma kõnet:

Seda, mida te praegu kuulete, ei tohi keegi üles kirjutada ega edasi rääkida. Meie ümber pole seinu ja minu sõnu ei kuule keegi peale teie. Ma mõtlesin välja meetodi, kuidas muuta kõiki Maal elavaid inimesi meie vaarao orjadeks. Seda pole võimalik teha arvukate vägedega ja kurnavate sõdadega. Kuid ma teed seda mõne fraasiga. Selle kuuldavale toomisest möödub vaid paar päeva ja te näete, kuidas maailm muutuma hakkab.

Vaadake: all kannavad orjad pikas rivis keti külge aheldatuna ükshaaval kive. Neid valvab palju sõdureid. Mida rohkem orje, seda enam tuleb karta nende mässi. Me tugevdame valvet. Me oleme sunnitud oma orje hästi toitma, muidu nad ei suuda teha rasket füüsilist tööd. Kuid nad on ikkagi laisad ja kalduvad

mässama. Vaadake, kui aeglaselt nad liiguvad, kuid laisaks muutunud valve ei utsita neid piitsadega, ei peksa isegi terveid ja tugevaid orje. Kuid varsti nad hakkavad palju kiiremini liikuma. Neil ei ole enam valvureid vaja. Valvurid muutuvad samuti orjadeks.

Seda võib toime panna niimoodi. Las heerold viib täna enne loojangut laiali vaarao käsu, milles on öeldud:

„Uue päeva koidikust alates kingitakse kõigile orjadele täielik vabadus. Iga kivi eest, mis on linna kantud, saab vaba inimene ühe mündi. Münte võib vahetada toiduks, riieteks, eluasemeks linnas ja lossis. Nüüdsest peale te olete vabad inimesed.“

Kui preestrid mõistsid, mida Mammona oli öelnud, lausus üks neist, kõige vanem: „Sa oled deemon, Mammona. Sinu poolt väljamõeldu mässib paljud maapealsed rahvad deemonluse võrku.“

Selle peale vastas Mammona: „Olgu ma pealegi deemon ja las inimesed hakkavad minu poolt väljamõeldut demokraatiaks kutsuma.“

Loojangu ajal kuulutati orjadele uut seadust. Nad olid hämmelduses ja paljud neist ei maganud öösel, mõeldes uuest õnnelikust elust.

Järgmise päeva hommikul tõusid preester ja vaarao jälle kunstliku mäe väljakule. Nende pilgule avanev pilt hämmastas kujutlusvõimet. Tuhanded endised orjad tassisid üksteise võidu neidsamu kive, mis varemgi. Valanud end veega üle, tassisid paljud kahte kivi. Teised, kel oli üks kivi, jooksid tolmutpilves. Mõned valvurid tassisid samuti kive. Inimesed, kes pidasid ennast vabadeks - neilt olid ju ahelad ära võetud - püüdsid saada võimalikult rohkem ihaldatud münte selleks, et üles ehitada oma õnneliku elu.

Mammona veetis veel mõned kuud oma terrassil, jälgides rahuldustundega all toimuvat. Muutused olid kolossaalsed. Osa orje ühines väikestesse gruppidesse, ehitades vankreid ja peale seda kui need olid kive täis laotud ning nad ennast veega üle valanud, jätkasid vankrite lükkamist.

„Nad on võimelised veel palju seadeldisi välja mõtlema, - oli Mammona rahulolev, - juba tekkisid esimesed teenused: vee ja toidul laialikandjad. Osa orje sõi käigu pealt, tahtmata kaotada aega teekonnale barakki sööma minemiseks, ja tasus laialikandjatele saadud müntidega. Siis ilmusid välja isegi tohterdajad, kes kannatada saanutele osutasid abi lausa käigu pealt ja samuti müntide eest. Nad valisid liikluse reguleerija. Varsti valivad endale ülemused, kohtu. Las valivad: nad ju arvavad, et on vabad, kuid olemus pole muutunud, nad tassivad endiselt kive...“

Nii nad jooksevadki tolmus läbi aastatuhande, valavad end veega üle ja tassivad jälle raskeid kive. Ja ka praegu jätkavad nende samade orjade järeltulijad oma mõttetud jooksu...

